

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економіки та безпеки підприємства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної

навчальної роботи та рекрутації

проф. Гавришук С.В.

С.В. Гавришук
2015 р.

Міжнародна торгівля. Міжнародний бізнес

Робоча програма

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму 6.030601 “Менеджмент”

Луцьк - 2015

Робоча програма навчальної дисципліни “Міжнародна торгівля. Міжнародний бізнес” для студентів за галуззю знань “Менеджмент і адміністрування”, напрямом підготовки 6.030601 “Менеджмент”.
“24” серпня, 2015 р. – 17 с.

Розробник: Мохнюк А. М., к.е.н., ст. викладач кафедри економіки та безпеки підприємства

Рецензент: Ліпич Л. Г., д.е.н., проф., декан інституту економіки та менеджменту

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри економіки та безпеки підприємства

протокол № 2 від 02. 09 . 2015 р.

Завідувач кафедри: (Полінкевич О.М.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 2 від 07.10. 2015 р.

Голова науково-методичної комісії інституту (Бегун С.І.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 21 . 10 . 2015 р.

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни “Міжнародна торгівля. Міжнародний бізнес” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 6.030601 “ Менеджмент ”(на базі диплома молодшого спеціаліста).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності та особливості економічних відносин в галузі міжнародного обміну товарами та послугами.

Міждисциплінарні зв'язки: “Економіка підприємства”, “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”, “Міжнародні економічні відносини”, “Менеджмент”, “Міжнародний аудит”, “Міжнародна економічна інтеграція. Європейська інтеграція” тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Міжнародна торгівля і бізнес: природа, теорії, законодавство, культура
2. Функціональні операції в міжнародному бізнесі

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів 5	0306 “ Менеджмент і адміністрування ”	денна форма навчання
		вибіркова
Модулів 2	6.030601 “ Менеджмент ”	Рік підготовки 3
Змістових модулів 2		Семестр 5
Загальна кількість годин 150		Лекції 28 год.
		Практичні 26 год.
Тижневих годин аудиторних 3 самостійної роботи 5	Бакалавр	Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Міжнародна торгівля. Міжнародний бізнес” є формування системи теоретико-прикладних знань про сучасну роль, функціональне наповнення та інструментарій міжнародної торгівлі та міжнародного бізнесу у висококонкурентному середовищі.

Основними завданнями вивчення дисципліни “ Міжнародна торгівля. Міжнародний бізнес.” є вивчення форм організації та інструментів державного регулювання міжнародної торгівлі та бізнесу, практики наднаціонального регулювання міжнародних торговельних відносин; набуття вмінь розраховувати й аналізувати основні показники міжнародної торгівлі, набуття навичок оформлення торговельних угод; визначення об'єктивних умов формування міжнародної торгівлі; вивчення економічного потенціалу країн світу та України з метою виявлення об'єктивних і суб'єктивних умов організації спільних з іноземним капіталом підприємств, транснаціональних корпорацій.

Згідно з вимогами освітньо – професійної програми студенти повинні

знати:

- теорії міжнародної торгівлі,
- загальні економічні закономірності формування напрямків та форм міжнародної торгівлі,
- інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі та міжнародного бізнесу;
- напрямки та форми міжнародної спеціалізації та кооперації на світових галузевих ринках товарів, послуг, капіталу, робочої сили;
- форми організації міжнародного бізнесу та його вплив на розвиток національних економік країн світу,
- інтереси та потреби господарських суб'єктів України у стосунках з іншими суб'єктами країн світу,
- фактори інтеграційних економічних світових процесів.

вміти:

- аналізувати стан та тенденції розвитку міжнародних ринків товарів, послуг, інвестицій, робочої сили, а також мотивацію та напрямки сучасних інтеграційних процесів на світових галузевих ринках;
- володіти методикою статистичного та економічного аналізу динаміки структури експорту та імпорту товарів, послуг, капіталу,
- володіти методикою оцінки ефективності міжнародних економічних відносин для національних економік в тому числі і України,
- володіти методологією формування різноманітних організаційних форм міжнародного бізнесу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжнародна торгівля і бізнес: природа, теорії, законодавство, культура

Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі

Основні причини та організація міжнародної торгівлі. Моделі міжнародної торгівлі. Теорія абсолютних переваг Адама Сміта. Теорія торгівлі Д. Рікардо. Теорія Хекшера-Оліна. Неокласичні теорії торгівлі. Суспільні блага і міжнародна торгівля. Теорія життєвого циклу продукту в міжнародній торгівлі. Сучасні теорії міжнародної торгівлі.

Тема 2. Глобалізація та середовище міжнародного бізнесу

Природа міжнародного бізнесу. Учасники міжнародного бізнесу. Глобалізація та мінливість бізнес-середовища. Мультинаціональні корпорації як основа розвитку глобалізації. Глобалізація малих і середніх підприємств. Особливості глобалізації на ринках товарів. Особливості глобалізації на ринках послуг. Глобальні проблеми конкуренції.

Тема 3. Мультинаціональність організації: поняття та оцінювання

Основні аспекти інтернаціоналізації організації. Економічна природа мультинаціональних корпорацій. МНК у світовому економічному просторі. Механізм функціонування МНК. Особливості індексу транс національності.

Тема 4. Міжнародна валютна система

Організація міжнародних ділових операцій. Міжнародний платіжний баланс. Міжнародний валютний ринок. Міжнародні розрахунки. Платіжний баланс. Сутність золотого стандарту. Форми зустрічної торгівлі.

Тема 5. Правове середовище міжнародної торгівлі та бізнесу

Договірне право. Митний контроль. Експорт: процедура та документи. Імпорт: процедура та документи. Міжнародна транспортна документація. Упаковка та маркування для експорту. Політичне середовище. Міжнародні комерційні умови (Інкотермс).

Тема 6. Проблеми культури в міжнародному бізнесі

Поняття культури та її елементи. Підходи до вивчення культурних відмінностей. Крос-культурний менеджмент і навчання. Етичні проблеми: транснаціональні корпорації і навколишнє середовище. Соціальна відповідальність та етика бізнесу. Культура на робочому місці. Майбутні проблеми в міжнародному бізнесі.

Змістовий модуль 2. Функціональні операції в міжнародному бізнесі**Тема 7. Загальний огляд функціональних операцій в міжнародному бізнесі**

Міжнародний маркетинг. Міжнародні фінанси. Міжнародний облік. Міжнародне оподаткування. Управління персоналом в міжнародному бізнесі. Управління операціями і технологіями.

Тема 8. Міжнародний маркетинг: принципи та практика

Принципи та види маркетингових досліджень. Маркетинговий план. Міжнародна оцінка ринку. Глобальне маркетингове середовище. Національне маркетингове середовище. Міжнародний комплекс маркетингу. Промислове застосування міжнародного маркетингу. Міжнародні стратегії маркетингу.

Тема 9. Міжнародний бухгалтерський облік, фінанси та оподаткування

Середовище глобального фінансового ринку. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Міжнародна фінансова звітність. Міжнародне оподаткування. Міжнародні трансферні ціни. Аудит в міжнародному середовищі.

Тема 10. Стратегічне управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі

Професійний розвиток керівників в міжнародному бізнесі. Стратегічне планування та оцінювання. Залучення міжнародних працівників. Вибір міжнародних працівників. Процес крос-культурної адаптації. Оплата праці міжнародних працівників.

Тема 11. Міжнародний операційний менеджмент

Сутність управління операціями. Операційний менеджмент на міжнародній арені. Обов'язки операційного менеджера в міжнародному бізнесі. Управління проектами.

Тема 12. Принципи міжнародних комерційних договорів (UNIDROIT)

Принципи УНІДРУА та договірне право. Переддоговірні переговори. Структура міжнародних комерційних договорів. припинення та поновлення міжнародних комерційних договорів. Труднощі і форс мажор в міжнародних комерційних договорах.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Консул	Сам роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Міжнародна торгівля і бізнес: природа, теорії, законодавство, культура					
Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі	12	2	2	1	7
Тема 2. Глобалізація та середовище міжнародного бізнесу	12	2	2	1	7
Тема 3. Багатонаціональність організації: поняття та оцінювання	12	2	2	1	7
Тема 4. Міжнародна грошова система	14	4	2	1	7
Тема 5. Правове середовище міжнародної торгівлі та бізнесу	12	2	2		8
Тема 6. Проблеми культури в міжнародному бізнесі	14	2	4		8
Разом за змістовим модулем 1	76	14	14	4	44

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Функціональні операції в міжнародному бізнесі					
Тема 7. Загальний огляд функціональних операцій в міжнародному бізнесі	12	2	2	1	7
Тема 8. Міжнародний маркетинг : принципи та практика	12	2	2	1	7
Тема 9. Міжнародний бухгалтерський облік, фінанси та оподаткування	12	2	2	1	7
Тема 10. Стратегічне управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі	12	2	2	1	7
Тема 11. Міжнародний операційний менеджмент	13	3	2		8
Тема 12. Принципи міжнародних комерційних договорів (UNIDROIT)	13	3	2		8
Разом за змістовим модулем 2	74	14	12	4	44
Усього годин	150	28	26	8	88

5. Теми практичних занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Теорії міжнародної торгівлі 1. Основні причини та організація міжнародної торгівлі 2. Моделі міжнародної торгівлі 3. Теорія абсолютних переваг Адама Сміта 4. Теорія торгівлі Д. Рікардо 5. Теорія Хекшера-Оліна 6. Неокласичні теорії торгівлі	2
2	Глобалізація та середовище міжнародного бізнесу 1. Природа міжнародного бізнесу 2. Учасники міжнародного бізнесу 3. Глобалізація та мінливість бізнес-середовища 4. Мультинаціональні корпорації як основа розвитку глобалізації	2
3	Мультинаціональність організації: поняття та оцінювання 1. Особливості процесу інтернаціоналізації організації 2. Економічна природа мультинаціональних корпорацій 3. МНК у світовому економічному просторі 4. Механізм функціонування МНК	2

1	2	3
4	Міжнародна валютна система 1. Організація міжнародних ділових операцій 2. Міжнародний платіжний баланс 3. Міжнародний валютний ринок 4. Міжнародні розрахунки	2
5	Правове середовище міжнародної торгівлі та бізнесу 1. Договірне право 2. Міжнародне транспортне право 3. Митний контроль 4. Експорт: процедура та документи 5. Імпорт: процедура та документи	2
6	Проблеми культури в міжнародному бізнесі 1. Поняття культури та її елементи 2. Підходи до вивчення культурних відмінностей 3. Крос-культурний менеджмент і навчання 4. Етичні проблеми: транснаціональні корпорації і навколишнє середовище 5. Соціальна відповідальність та етика бізнесу	4
7	Загальний огляд функціональних операцій в міжнародному бізнесі 1. Міжнародний маркетинг 2. Міжнародні фінанси 3. Міжнародний облік 4. Міжнародне оподаткування 5. Управління персоналом в міжнародному бізнесі	2
8	Міжнародний маркетинг: принципи та практика 1. Принципи та види маркетингових досліджень 2. Маркетинговий план 3. Міжнародна оцінка ринку 4. Дослідження маркетингового середовища 5. Міжнародний комплекс маркетингу	2
9	Міжнародний бухгалтерський облік, фінанси та оподаткування 1. Світовий фінансовий ринок 2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 3. Міжнародна фінансова звітність 4. Міжнародне оподаткування та міжнародні трансферні ціни	2

Продовження таблиці 3

1	2	3
10	Стратегічне управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі 1. Професійний розвиток керівників в міжнародному бізнесі 2. Стратегічне планування та оцінювання 3. Залучення міжнародних працівників 4. Вибір міжнародних працівників	2
11	Міжнародний операційний менеджмент 1. Сутність управління операціями 2. Операційний менеджмент на міжнародній арені 3. Обов'язки операційного менеджера в міжнародному бізнесі	2
12	Принципи міжнародних комерційних договорів (UNIDROIT) 1. Принципи УНІДРУА та договірне право 2. Переддоговірні переговори 3. Структура міжнародних комерційних договорів	2
	Разом	24

6. Самостійна робота

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Теорії міжнародної торгівлі	7
2	Глобалізація та середовище міжнародного бізнесу	7
3	Багатонаціональність організації: поняття та оцінювання	7
4	Міжнародна грошова система	7
5	Правове середовище міжнародної торгівлі та бізнесу	8
6	Проблеми культури в міжнародному бізнесі	8
7	Загальний огляд функціональних операцій в міжнародному бізнесі	7
8	Міжнародний маркетинг : принципи та практика	7
9	Міжнародний бухгалтерський облік, фінанси та оподаткування	7
10	Стратегічне управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі	7
11	Міжнародний операційний менеджмент	8
12	Принципи міжнародних комерційних договорів (UNIDROIT)	8
	Разом	88

7. Методи навчання

У початковому процесі застосовують: лекції, в тому числі з використанням мультимедіа проектора та інших ТЗН; бесіди і пояснення; практичні заняття; самостійна робота студентів.

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, який складають студенти в період заліково-екзаменаційної сесії.

Перелік питань на залік

1. Основні причини та організація міжнародної торгівлі
2. Моделі міжнародної торгівлі
3. Теорія абсолютних переваг Адама Сміта
4. Теорія торгівлі Д. Рікардо
5. Теорія Хекшера-Оліна
6. Неокласичні теорії торгівлі
7. Суспільні блага і міжнародна торгівля
8. Теорія життєвого циклу продукту в міжнародній торгівлі
9. Сучасні теорії міжнародної торгівлі
10. Природа міжнародного бізнесу
11. Учасники міжнародного бізнесу
12. Глобалізація та мінливість бізнес-середовища
13. Мультинаціональні корпорації як основа розвитку глобалізації
14. Глобалізація малих і середніх підприємств
15. Особливості глобалізації на ринках товарів
16. Особливості глобалізації на ринках послуг
17. Глобальні проблеми конкуренції
18. Основні аспекти інтернаціоналізації організації
19. Економічна природа мультинаціональних корпорацій
20. МНК у світовому економічному просторі
21. Механізм функціонування МНК

22. Особливості індексу транснаціональності
23. Організація міжнародних ділових операцій
24. Міжнародний платіжний баланс
25. Міжнародний валютний ринок
26. Міжнародні розрахунки
27. Платіжний баланс
28. Сутність золотого стандарту
29. Форми зустрічної торгівлі
30. Договірне право
31. Митний контроль
32. Експорт: процедура та документи
33. Імпорт: процедура та документи
34. Міжнародна транспортна документація
35. Упаковка та маркування для експорту
36. Політичне середовище
37. Міжнародні комерційні умови (Інкотермс)
38. Поняття культури та її елементи
39. Підходи до вивчення культурних відмінностей
40. Крос-культурний менеджмент і навчання
41. Етичні проблеми: транснаціональні корпорації і навколишнє середовище
42. Соціальна відповідальність та етика бізнесу
43. Культура на робочому місці
44. Міжнародний маркетинг
45. Міжнародні фінанси
46. Міжнародний облік
47. Міжнародне оподаткування
48. Управління персоналом в міжнародному бізнесі
49. Управління операціями і технологіями
50. Принципи та види маркетингових досліджень
51. Маркетинговий план

52. Міжнародна оцінка ринку
53. Глобальне маркетингове середовище
54. Національне маркетингове середовище
55. Міжнародний комплекс маркетингу
56. Промислове застосування міжнародного маркетингу
57. Міжнародні стратегії маркетингу
58. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
59. Міжнародна фінансова звітність
60. Міжнародне оподаткування
61. Міжнародні трансферні ціни
62. Аудит в міжнародному середовищі
63. Професійний розвиток керівників в міжнародному бізнесі
64. Стратегічне планування та оцінювання
65. Залучення міжнародних працівників
66. Процес крос-культурної адаптації
67. Оплата праці міжнародних працівників
68. Сутність управління операціями
69. Операційний менеджмент на міжнародній арені
70. Обов'язки операційного менеджера в міжнародному бізнесі
71. Принципи УНІДРУА та договірне право
72. Переддоговірні переговори
73. Структура міжнародних комерційних договорів
74. Припинення та поновлення міжнародних комерційних договорів
75. Труднощі і форс мажор в міжнародних комерційних договорах

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Методи та засоби діагностики успішності навчання: завдання для практичних занять, тестові завдання, ситуаційні задачі, завдання для самостійної роботи, залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Підсумкову оцінку (за 100-бальною шкалою) студент може набрати двома способами: 1) з урахуванням балів, набраних за результатами модульних контрольних робіт, без складання заліку; 2) без врахування балів за модульні контрольні роботи, але із складанням заліку. В першому випадку підсумкова семестрова оцінка визначається як сума двох складових:

– сумарної кількості балів за поточне опитування з відповідних тем (40 балів);

– сумарної кількості балів за модульні контрольні роботи (60 балів).

У другому випадку (якщо студент протягом семестру не набрав 60 балів або хоче підвищити свій рейтинг – бали за модульні контрольні роботи не враховуються, семестрова оцінка визначається як сума двох складових:

– сумарної кількості балів та поточне опитування з відповідних тем (40 балів);

– оцінки за залік (максимум 60 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань та 20 балів за виконання тестових завдань).

Таблиця 5

Поточний контроль (max = 40 балів)												Підсумковий контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2						Модуль 2		
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						МКР 1	МКР 2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
3	3	3	3	4	4	3	3	3	4	4	3	30	30	100

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
67 – 74	D	
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано

11. Методичне забезпечення

Момчева А. М. Міжнародна торгівля. Міжнародний бізнес : методичні вказівки до практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.030601 “ Менеджмент ” / А. М. Момчева Луцьк : ПП «Поліграфія», 2013– 26 с.

12. Список джерел

1. Brinkley I. Knowledge Economy and Enterprise / Ian Brinkley. – London: The Work Foundation. – 2011. – 43 pp.
2. Chrystal K. Alec Economics for Business and Management / K. Alec Chrystal, Richard G. Lipsey. – NJ: Oxford University Press. – 2011. – 720pp.
3. Davenport T. H. Business Innovation, Reengineering Work Through Information Technology / Davenport T. H. // Boston : Harvard Business School Press, 2013. – 337 pp.
4. Dzurainin, A., Stuart, Rh.D. (2012). The effect tangible and intangible noncash rewards on performance and satisfaction in a production setting. Management accounting quarterly Vol.13, No.4 (Summer 2012) 44-53.
5. Evans M. H. Creating Value through Financial Management / M. H. Evans // Excellence in Financial Management. – 2013. – Course 8. – December. – 27 pp.
6. Feenstra Robert C. Advanced International Trade: Theory and Evidence / Feenstra Robert C. – C.: University of California, Davis, and National Bureau of Economic Research, 2013. – 657pp.

7. Griffiths A. Wall S. Economics for Business and Management / Griffiths A. Wall S. / – London: Prentice Hall. – 2014. – 567pp.
8. Huggett, M., G. Kaplan (2011), Human Capital Values and Returns: Bounds Implied By Earnings and Asset Returns Data, *Journal of Economic Theory*, 146 : 897-919.
9. Johnson D. International Business: Themes and Issues in the Modern Global Economy / Johnson D., Turner C. – NY: Routledge, 2012. - 369 pp.
10. International Business Negotiations / Edited by Pervez N. Ghauri, Jean-Claude Usunier; [4 edition]. – Pergamon, 2013. – 544pp.
11. Kaplan R. S. Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System / R. S. Kaplan, D. P. Norton // *Harvard Business Review*. – 2011. – Vol. 74. – № 1. – P. 75–85.
12. Kartik, A., Ionescu, F. F., and Neelakantan, U. (2015). Stock Market Investment: The Role of Human Capital. Finance and Economics Discussion Series 2015-065. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System // dx.doi.org/10.17016/FEDS.2015.065.
13. Landau A. The International Trading System / Landau A. – NY: Routledge, 2012. – 423pp.
14. Loppacher L. J. Integrating China’s Biotechnology Industry into Global Knowledge Creation – Intellectual Property is the Key / Loppacher L. J., Kerr W. A. // *Journal of World Intellectual Property*. – 2012. – №7(4). – P. 549–62.
15. Mihir A. Desai. Tax Policy and the Efficiency of U.S. Direct Investment Abroad / Mihir A. Desai, C. Fritz Foley, James R. Hines Jr. // *National Tax Journal* – № 64. – December. – 2012. – P. 1055–1082.
16. Mintzberg H. The Strategy Process: Concepts, Contexts, Cases. – 3rd ed. / Henry Mintzberg // Upper Saddle River. – NJ : Prentice Hall, 2013. – 990 pp.
17. Pol Antras. Multinational Firms, FDI Flows and Imperfect Capital Markets / Pol Antras, Mihir Desai, C. Fritz Foley // *Quarterly Journal of Economics*. – №124(3). – August. – 2011. – P.1171–1219.

18. Sherlock J. The Handbook of International Trade : a Guide to the Principles and Practice of Export / Sherlock J. – L: GMB Publishing Ltd., 2013. – 384pp.
19. Shujaat,S., Alam, R (2013). Impact of non-monetary rewards on employee’s motivation: a study of commercial banks in Karachi. Journal of Management and Social Sciences Vol.9, No. 2, (Fall 2013) 23-30.
20. The Human Capital Report 2013. (2013). World Economic Forum // <http://reports.weforum.org/human-capital-index-2013/>
21. The impact of vocational education and training on company performance (2011). European Centre for the Development of Vocational Training. Research Paper No 19, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 97p
22. Tushman Michael L. Managing Strategic Innovation and Change / M. L. Tushman, P. Anderson // New York : Oxford Univ. Press, 2014 – 387 pp.
23. Zhang Wei-Bin. International Trade Theory: Capital, Knowledge, Economic Structure, Money, and Prices over Time / Zhang Wei-Bin. – B: Springer-Verlag, 2013. – 514pp.